

1 Antic monument a José Antonio

Projecte d'intervenció MÀSTER en Disseny Urbà UB, 2012

L'any 1964, coincidint amb el 30è aniversari de la creació del partit d'extrema dreta Falange Española, s'alça aquest monument dedicat al seu fundador José Antonio Primo de Rivera, obra de l'arquitecte Jordi Estrany i de l'escultor Jordi Puiggalí. L'any 1981, l'Ajuntament n'elimina de la part superior el jou i les fletxes; però és l'any 2009 quan enderroca completament l'obra, tot i que aquesta comptava amb un nivell C:C (permanent - no enderroable) de protecció patrimonial. Després de quatre anys l'espai continua buit. El projecte que es presenta per aquest lloc pretén fer visible la història avui oculta del monument.

2 Jou i fletxes en plaques d'habitatges

Localització de placa en edifici (2012). CR Polis

El jou i les fletxes, símbol de la Falange, era l'emblema que apareixia en les plaques penjades a l'entrada dels habitatges promoguts per l'Institut Nacional de la Vivienda durant el règim franquista. Malgrat que l'Ajuntament de Barcelona impulsà l'eliminació de gran part dels símbols franquistes des de la transició, no és fins la Llei de la Memòria Històrica de l'any 2007, en que es determina la seva il·legalitat. Malgrat això, encara avui en dia, trobem aquestes plaques en alguns edificis de la ciutat comtal.

3 Antic monument als Herois d'Espinosa de los Monteros

Monument als Herois d'Espinosa de los Monteros (1955) Colecció Huertas - Fabre, Arxiu CR Polis

L'any 1952 es dona a aquesta cruïlla el nom d'*Héroes de Espinosa de los Monteros*, -catalans del bàndol franquista morts durant la Guerra Civil-, i el 6 de desembre de 1955 s'hi inaugura el monument, obra de J. Puigdollers. L'obra representava un home nu, en posició de "firmes" i recolzat amb el braç esquerre en la bandera espanyola. El 1979 es substituïx el nom de l'emplaçament i es dedica a Prat de la Riba. El monument també és desmantellat i substituït. L'any 1999 s'hi ubica una obra d'Andreu Alfaro dedicada al president de la Mancomunitat de Catalunya.

4 Antic Camp de Les Corts

Vista aèria de l'estadi de futbol del F.C. Barcelona, a les Corts (1930-1936) Josep Maria Sagarra, Pau Lluís Torrents. Arxiu Fotogràfic de Barcelona

Inaugurat el 1922, el Camp de Les Corts és el primer estadi del Futbol Club Barcelona. Símbol de la resistència catalana contra el poder central ja des de la dictadura de Miguel Primo de Rivera (1923-1930), aquesta identitat es perpetua durant la Guerra Civil, quan soldats franquistes assassinen el seu president Josep Sunyol i el 1938 es bombardeja la seu del club. La postguerra significa una crisi social, cultural i econòmica. El club s'adapta al nou règim i creix gràcies al fenomen Kubala. L'augment de socis durant la dècada dels 50 potencia la construcció del Camp Nou l'any 1965, sufragat amb la requalificació i conseqüent especulació sobre els terrenys del Camp de Les Corts; operació duta a terme amb l'aquiescència del dictador (BOE decret 2735/1965, 23 de setembre de 1965).

5 Residència d'oficials de l'Exèrcit Espanyol

Visita a la residència de militars Josep Permanyer. Arxiu Municipal del Districte de les Corts

La residència d'oficials es construeix a finals dels anys 50 en terrenys particulars donats a l'Exèrcit l'any 1939 per a ús militar. Actualment, dins la residència encara hi ha un retrat a l'oli del Caudillo.

6 Antic monòlit dedicat a la Legión Condor

Article sobre la inauguració del Monòlit de la Vanguardia Española (23 de Novembre de 1941)

"En estos momentos en que las alas del Reich se cubren de gloria, quiero testimoniar nuestra admiración y el recuerdo hacia los héroes cuya memoria queda perpetuada en esta lápida. Decid al Caudillo de la Alemania Imperial, cuan admiramos a aquel Ejército y a su aviación" Capitán General de la Cuarta región Alfredo Kindelan (Hemeroteca La Vanguardia). Amb aquest discurs s'inaugurava el 22 de novembre de 1941 una làpida en honor a nou caiguts de les forces aèries alemanyes que, entre d'altres, bombardejaren de forma indiscriminada el poble de Guernika el 26 d'abril de 1937. El monòlit, pagat pel govern nazi en plena guerra mundial, constava dels noms dels militars i la inscripció "Muertos por Dios y por España". El 1946, militants del PSUC posen una bomba al monument, que és ràpidament reconstruït. L'any 1980 el monòlit és enderrocat.

7 Antiga presó de dones de Les Corts

Projecte d'intervenció MÀSTER en Disseny Urbà UB, 2012

L'Asil del Bon Consell, ubicat on actualment s'alça el Corte Inglés Diagonal, es transformà en "correccional general de dones" l'octubre de 1936, a l'inici de la Guerra Civil, encara que els successos més cruents esdevenen a partir de 1939, quan es converteix en "prisión provincial de mujeres", i fins al tancament definitiu de la institució l'any 1955. Les tasques d'administració i vigilància de les preses durant el franquisme està a càrrec d'ordres religioses femenines. Actualment qualsevol referència a l'antiga presó de les Corts, -on hi havia un gran percentatge de preses polítiques-, ha desaparegut del tot; només una petita placa identifica de forma genèrica l'emplaçament.

<presodelescorts.org>

8 Congrés Eucarístic de 1952 - Monument a Pius XII

Avinguda del Generalísimo Franco durant el Congrés (1952) Pérez de Rozas. Arxiu Fotogràfic de Barcelona

La plaça de Pius XII es construeix l'any 1951 per tal d'acollir la celebració de la cerimònia més important del Congrés Eucarístic Internacional, trobada catòlica multitudinària organitzada l'any 1952. Per l'esdeveniment es construeix un gran altar dissenyat per l'arquitecte Josep Soteras, desmuntat en clausurar el Congrés. Amb la mort de Pius XII el 1958 s'encarrega a Julià Riu Serra la creació d'un monòlit en el seu honor, inaugurat el 1961.

9 Facultat de Dret. Urbanització de Maria Cristina i Zona Universitària

Vista de la Facultat de Dret Universitat de Barcelona (2012)

La celebració del Congrés Eucarístic l'any 1952 impulsa la urbanització de l'àrea de Maria Cristina i de la zona Universitària a l'Avinguda Diagonal. En aquest context, la construcció de la Facultat de Dret l'any 1952, obra de Guillermo Giráldez, Pedro López i Xavier Subias, s'ha convertit en símbol de l'arquitectura moderna i de la concepció de la Barcelona avançada de postguerra. Es tracta de la segona facultat construïda del que es convertirà en un gran campus inter-universitari.

10 Palau de Pedralbes

Palau Reial de Pedralbes (1979) Arxiu Fotogràfic de Barcelona

La ciutat va oferir l'antiga finca dels Güell i el remodelat Palau com a residència de la família reial espanyola en les seves visites a Barcelona. Proclamada la II^a República, l'Ajuntament de Barcelona hi instal·la el Museu de les Arts Decoratives (1932) i converteix el seu jardí en un parc públic. El Palau és l'última seu del govern republicà abans de dirigir-se a l'exili el 1939. Uns mesos abans, per l'Avinguda Diagonal, veu acomiadar les tropes de les Brigades Internacionals. Durant la dictadura, el palau passa a ser la residència de Franco durant les seves estades a Barcelona. L'any 1990 torna a ser la seu del Museu de les Arts Decoratives.

Projecte i web Ruta de la Memòria Històrica de Les Corts

J. Fisas, A. Panagiotopoulou, M. Urbanska i J. Ortiz

Projecte Antic monument a José Antonio

M. Rios, M. Castillo, A.R. Duarte, E. Gutiérrez, M. Künzler i D. Tobón

Projecte Presó de dones de Les Corts

A. Parra, Y. Chen, M. Ruiz i N. Parrágué

Projecte "Monument Caigut"

B. Ballesteros, P. Campos, Y. Mao i W. Mejía

11 "Monument Caigut", antic monument a Los Caídos

Projecte d'intervenció MÀSTER en Disseny Urbà UB, 2012

El monument que entre 1953 i 2005 s'ubicà a l'avinguda Diagonal davant el Palau de Pedralbes, s'erigeix en honor als Caiguts del bàndol franquista durant la Guerra Civil i és obra de l'escultor Josep Clarà i dels arquitectes Adolf Florensa i Josep Vilaseca. Els anys 1972 i 1974 pateix sengles atemptats, que propicien actes de desgreuge en presència de l'alcalde franquista Porcioles, entre d'altres autoritats. L'any 2001 un grup independentista fa caure el conjunt escultòric, que es trenca i és retirat. El dijous 28 de juliol de 2005 comença l'enderroc de la columnata. En el seu lloc l'Ajuntament projecta crear "un espai de trobada cívica, amb un projecte de l'arquitecte Helio Piñón" (Huertas, Fabre, 2004). Aquest projecte no es realitza, ans al contrari es planten parterres i arbres seguint la traça del monument eliminat. El projecte que es presenta per aquest lloc pretén fer visible en l'espai públic la història avui oculta del monument.

12 Camp Nou

Vista aèria del Camp Nou, Futbol Club Barcelona (1961) Arxiu Municipal del Districte de les Corts

El setembre de 1957 és inaugurat el Camp Nou. Obra de García-Barbón, Mitjans i Soteras Mauri, el nou estadi del Futbol Club Barcelona tenia una capacitat per a més de 90.000 espectadors. La dècada dels seixanta, el club viu un increment imparable de socis que, paradoxalment, no va acompanyar d'èxits esportius. En el moment d'un intens procés immigratori que porta molts nousvinguts a Catalunya, el Barça es va convertint en un element integrador de la societat catalana. Coincidint amb la presidència d'Agustí Montal i Costa, s'engega una política de catalanització del Club, tot i els límits que imposa la dictadura franquista, alhora que es fa donació de la medalla d'or i brillants a Francisco Franco; la primera l'any 1971 en agraïment a l'ajut atorgat pel dictador a la construcció del Palau Blaugrana i del Palau de Gel; la segona l'any 1974 coincidint amb el 75è aniversari del club.

13 Caserna del Bruc

Casernes militars del Bruc a Pedralbes (1934) Arxiu Fotogràfic de Barcelona

D'aquest enclavament militar van sortir tropes rebels el 19 de juliol de 1936. Endinsant-se cap a l'Avinguda Diagonal (aleshores 14 de Abril), van anar ocupant els carrers de Barcelona, on esperaven barricades improvisades de la població obrera i soldats fidels al govern republicà. Barcelona es va convertir en un camp de batalla que en 32 hores va vèncer l'exèrcit revoltat, però s'iniciava la cruenta Guerra Civil. En l'actualitat la Caserna del Bruc ja no exposa cap símbol franquista a les seves parets. El 1980, amb motiu del 172è aniversari de la batalla del Bruc es va fer un acte, presidit pel capità general Pascual Galmés, el president Jordi Pujol, l'alcalde Narcís Serra, el president del Parlament Heribert Barrera i altres polítics inaugurant-se, a l'entrada de la caserna, un monument al Timbaler del Bruc obra de Carlos Ochoa.

<http://rutadememoria.wordpress.com>

Senyalització horitzontal de la Ruta de la Memòria Històrica de Les Corts
Un codi QR enllaça amb el web de la ruta

